

**การสร้างหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีสี
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
TALE BOOK CONSTRUCTION FOR PROMOTING LEARNING TITLED “COLOUR
THEORY” IN ART LEARNING STRAND GROUP FOR MATAYOMSUKSA I STUDENTS**

อนุสรา อักษรเสือ*

รศ.จุมพล ราชจิตร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีสี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ค่าดัชนีผล 0.50 ขึ้นไป และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีสี

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 28 คนโดยเพื่อทำการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ทดลองแบบกลุ่มเล็ก ทดลองแบบภาคสนามและทดลองเพื่อยืนยันประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีสี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทาน

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีสี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.61/81.96 ค่าดัชนี ประสิทธิภาพ (E.I) เท่ากับ 0.64 ซึ่งมีค่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้นิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีสี มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจการใช้นิทานอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.48$)

Abstract

The objectives of this research were to tale book construction for promoting learning titled “colour theory” in art learning strand group for Mattayomsuksa I students, to be efficiency as criteria of 80/80 and valued effectiveness index from 0.50 up. And to study the satisfaction of students from using Tale book for promoting learning titled “color theory”

คำสำคัญ : หนังสือนิทาน ทฤษฎีสี

Keywords : Tale book, Color theory

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The target group were 28 Muttayomsuksa I students at Chumchon Bannamdib School, Amphoe Maesaraing, Mae Hong Son who studied in the second semester of academic year, 2008” The experiment of the Multimedia for criteria’s efficiency were separated to four groups. : One to One Testing; Small Group Testing; Field Group Testing; and Validation Testing.

The research instruments used were testing equipment namely Tale book for promoting learning titled “color theory” and data collecting instruments which were an Achievement Test and a Test of students’ satisfaction from using tale book.

The results of this research found that the Tale book construction for promoting learning titled “colour theory” in art learning strand group for Mattayomsuksa I students has efficiency as criteria (E1/E2) is 82.61 /81.96 with prescribed value at 80/80 and valued effectiveness index (E.I.) is 0.64 with prescribed value from 0.5 up; for the average scores of the students’ achievement test concerning the use of tale book show that the post-test is significantly higher than the pre-test at 0.05; besides the level of students’ satisfaction with tale book is highest ($\bar{X} = 4.48$).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตคนในสังคมและได้จัดการสอนโดยเน้นให้นักเรียนรู้ความถนัดและความสนใจเพื่อสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น ดังปรากฏว่าวิชาศิลปะกับชีวิต มีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างและพัฒนาศิลปะนิสัยของนักเรียนให้มีความสนใจและความถนัดในศิลปะ รวมทั้งปลูกฝังเจตคติอันดีก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าแห่งความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับชีวิตประจำวัน ดังนั้นการเรียนศิลปะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความสำคัญ คือ สามารถวางพื้นฐานความรู้ความเข้าใจประสบการณ์ทางศิลปะให้กับนักเรียนเป็นอย่างดี อันจะมีผลให้ยกระดับรสนิยมและช่วยผ่อนคลายจิตใจอารมณ์ไปพร้อมกับความคิดสร้างสรรค์ ให้กับนักเรียนอีกทางหนึ่งด้วยและนำไปประโยชน์ที่ได้จากการศึกษานี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติสืบไป (เอนก ศรีพงษ์, 2546)

ทฤษฎีสี เป็นองค์ประกอบหนึ่งของศิลปะที่มีความหมายมาก เพราะการใช้สีในงานศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่แสดงออกของอารมณ์ ความคิด ที่นับว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างซับซ้อน ซึ่งเป็นข้อสำคัญของผู้ศึกษาศิลปะ คือ จดจำและ

เข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละสีและการใช้สี คุณสมบัติและเอกลักษณ์ของสีแต่ละชนิดได้ (วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, 2528) เนื่องจากสีมีอิทธิพลอย่างยิ่งกับสภาพแวดล้อมของเรา มีผลต่อการเห็น ความรู้สึกและการแสดงออก การเรียนรู้เรื่องสีของคนเราค่อยๆพัฒนาขึ้นตั้งแต่การรับรู้จากสภาพแวดล้อม และกฎเกณฑ์ ทางสังคม จนเข้าสู่ระบบการศึกษา

การเรียนรู้ในเรื่องทฤษฎีสีเริ่มตั้งแต่ ในระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีสีเบื้องต้นในวิชาศิลปะ ทฤษฎีถูกสอนในลักษณะปฏิบัติไม่ใช้การท่องจำ นักเรียนรู้จักสี (Hue) รู้จักน้ำหนักของสี (Value) ด้วยการนำไปใช้ในลักษณะระบายสีลงบนภาพสองมิติ จนกระทั่งระดับมัธยมศึกษาทักษะการใช้สีจะพัฒนามากขึ้น นักเรียนรู้จักผสมสีใหม่ๆ และนำไปใช้ในการระบายสีในเชิงนามธรรมมากขึ้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทางศิลปะนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแสดงออกให้ทราบถึงความปรารถนา ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ และปัญหาต่างๆ ของมนุษย์ที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ โดยกระตุ้นเร้าด้วยศิลปะ นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความพึงพอใจผู้ที่มีพัฒนาการเรียนรู้ ให้แสดงออกโดยการทำงานศิลปะเพื่อช่วยพัฒนาการทางด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการพัฒนาทางสติปัญญาได้เช่นกัน (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2542) กล่าวถึงปัญหาการเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้และทักษะทางศิลปศึกษา ซึ่งปัญหานี้มักจะพบ

ค่อนข้างบ่อยจนเป็นเรื่องปกติ การที่จะเรียนวิชาศิลปะให้ได้ฝีมือ มีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผลนั้น ต้องมีความเข้าใจ และศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจ จนเกิดทักษะและสามารถนำไปใช้ได้ทันที ปัญหาที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาหลายคนได้มองข้ามไปคือการศึกษา เรื่อง ทฤษฎีสี ในวิชาศิลปะ ทฤษฎีสีเป็นหลักฐานสำคัญเรื่องหนึ่งที่ต้องการศึกษาให้เกิดความรู้และความสามารถที่จะนำมาใช้ได้ทันทีที่ต้องการ การที่จะสร้างผลงานออกมาให้ได้ดีนั้นจำเป็นต้องรู้จักการใช้สีในรูปแบบต่างๆ มีลักษณะทฤษฎีเป็นขั้นตอนแต่ปัญหาที่พบคือผู้เรียนสามารถศึกษาเรื่องทฤษฎีสีได้เพียงขั้นพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งขั้นพื้นฐานที่ได้เรียนมาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาชั้น และครูผู้สอนก็พอเพียงแค่สอนให้เพียงผ่านไปเท่านั้น และอาจไม่มีความรู้เพียงพอที่จะให้ความรู้ในขั้นสูงต่อไปได้ ซึ่งก็จะพบได้บ่อยในการสอนวิชาศิลปศึกษา และส่งผลให้ผู้เรียนที่ผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (สุจิตร์ ชัยวงษ์, 2546)

สภาพปัญหาจากเอกสารประกอบหลักสูตรในด้านแบบเรียนพบว่า เนื้อหาและขั้นตอนในแต่ละบทเรียนมีน้อยมาก และบทเรียนมักจะเป็นเนื้อหาสั้นๆ ซึ่งมีภาพตัวอย่างน้อยมากทำให้ไม่ดึงดูดความสนใจจากนักเรียน และจะทำให้นักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร การที่จะแก้ปัญหาการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษาให้ตรงจุดก็คือการแก้ไขระบบการเรียนการสอน ครูควรลดบทบาทลงจากผู้ทำให้เป็นต้นแบบ มาเป็นช่วยในการประสานการเรียน ให้คำแนะนำ สาธิตและเป็นผู้จัดกิจกรรม

ในปัจจุบันสื่อได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเราอย่างมากมา โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน อาทิเช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วารสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ในชีวิตประจำวันนี้นักเรียนจะได้อสัมผัสกับศิลปะทุกแขนงในลักษณะต่างๆ กัน กล่าวคือมนุษย์เราเป็นผู้สร้างและรับงานแขนงต่างๆ ดังที่ทราบกันดีอยู่แล้ว สำหรับการศึกษาวิชาศิลปะกับชีวิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มิได้มุ่งหวังให้นักเรียนประกอบอาชีพทางด้านงานศิลปะหรือเป็นศิลปินแต่มุ่งหวังให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลและวิธีการปฏิบัติงานเบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะแขนงต่างๆ โดยส่วนรวม จุดประสงค์การศึกษาวิชาศิลปะกับชีวิตมุ่งหวังให้เกิดกับนักเรียน ดังนี้

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปะ เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภูมิใจในศิลปะ วัฒนธรรมไทยและรู้จักรักษาเป็นมรดกสืบทอดกันต่อไป เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ และรสนิยม สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง

นอกจากนี้กรมวิชาการ ยังส่งเสริมงานด้านวิชาการและจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยให้ครูจัดทำสื่อขึ้นใช้เอง นอกจากจะช่วยให้ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้วยังช่วยลดปัญหาการขาดแคลนเอกสารค้นคว้าของผู้เรียนอีกด้วย (ธเนศ ตรีพงษ์, 2546) การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการใช้สื่อการเรียนการสอนและจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าต้องใช้สื่อชนิดใดจึงจะเหมาะสม เพราะสื่อแต่ละอย่างย่อมมีคุณสมบัติเฉพาะของสื่อต่างๆ และในการจัดการเรียนการสอนครูสามารถเลือกสื่อที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2542)

วรรณกรรมสำหรับเด็ก เป็นสื่อการเรียนการสอนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กดังที่ ฮัค (Huck 1976 : 705-708) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กช่วยสร้างความสนุกสนาน พัฒนาจินตนาการทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ พัฒนาความเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ และทำให้เด็กได้รับรู้เรื่องราวและประสบการณ์ที่เป็นสากล ประสบการณ์จากการอ่านวรรณกรรม (literature) เป็นประตุนำผู้อ่านไปพบกับผู้คน สถานที่ และความคิดใหม่ๆ ในโลกนี้ที่ไม่รู้จักมาก่อน หากครูผู้สอนได้นำประสบการณ์เหล่านี้มาสอนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา จะสามารถทำให้นักเรียนได้ท่องเที่ยวไปตามจินตนาการและเป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีการสิ้นสุด นอกจากนี้วรรณกรรมสำหรับเด็กสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน อีกทั้งยังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ช่วยให้เด็กมีความสามารถในการอ่านจับใจความอยู่ในระดับสูง (Ruddell and Ruddell : 255)

นิทานนับเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างหนึ่ง การนำนิทานมาใช้ประกอบการสอนเป็นกิจกรรมการเรียนที่นักเรียนชอบมากกิจกรรมหนึ่ง อีกทั้งทำให้เกิดแรงจูงใจ

ในการเรียนเพราะนิทานมีความสำคัญที่เนื้อเรื่องซึ่งมีโครงสร้างที่เป็นเหตุผล มีบูรณาการทางภาษา มีความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ มีลำดับเรื่องราวที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความหมายและจินตนาการเข้าด้วยกัน นิทานเหมาะกับผู้เรียนทุกวัย ทุกภาษาและทุกระดับความสามารถ (สุเมธนา ตันเจริญ 2534 : 337 ; Hines 1995 : 6-9) ครูผู้สอนสามารถนำนิทานมาจัดกิจกรรมประกอบ การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย (มนวิภา เสนิย์วงศ์ ณ อยุธยา, 2545)

เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยปรับปรุงการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดประสงค์ของรายวิชาตามที่ได้กล่าวมาแล้ว พร้อมทั้งจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาสภาพการเรียน การสอนที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอน การขาดแคลนสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูผู้สอนศิลปศึกษา วิชาศิลปะกับชีวิต เรื่อง ทฤษฎีสี่ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะสร้างหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ทฤษฎีสี่ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อที่จะได้ช่วย ให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ศึกษา หาความรู้ตามความสามารถความสนใจและความพร้อม ของแต่ละคน อันอาจจะเป็นการช่วยส่งเสริมให้ได้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศิลปะ เรื่อง ธาตุและ องค์ประกอบศิลป์ในหน่วยเนื้อหา เรื่อง ทฤษฎีสี่ ด้วย เหตุผลที่ว่าขอบเขตของเนื้อหาในบทเรียนเรื่องนี้ประกอบ ไปด้วย เรื่องวงจรสัณฐานชาติ วรรณของสี่และจิตวิทยา การใช้สี่ ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่นั้นได้กล่าวถึง อิทธิพลของสี่ที่มีต่อจิตใจและอารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นเรื่องนามธรรม ของความคิดที่ต้องใช้จินตนาการและยากจะอธิบายความ เข้าใจได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ฉะนั้นสื่อที่ใช้ประกอบการ เรียนการสอนในเรื่องนี้จึงเหมาะสมที่จะเลือกใช้หนังสือ นิทานประกอบการเรียนการสอนด้วยเหตุผลที่ว่าหนังสือ นิทานมีคุณลักษณะเด่นในการถ่ายทอดจินตนาการและ เนื้อหาได้อย่างละเอียด รวมทั้งการอธิบายพรรณนาถึง อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีภาพประกอบซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างหนังสือนิทานประกอบ การเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความ

รู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ และ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ช่วยแก้ปัญหาในเรื่อง ของเอกสารประกอบหลักสูตร ความไม่เพียงพอของ ครูต่อนักเรียนอีกทั้งยังเป็นการตอบสนองหลักการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 24 ข้อ 5 ที่ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัด บรรยายภาค สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทั้งนี้ทั้งผู้ เรียนและผู้สอนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ”

คำถามการวิจัย

หนังสือนิทาน เรื่อง ทฤษฎีสี่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้นหรือไม่ อย่างไร และ หนังสือนิทาน เรื่อง ทฤษฎี สี่ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง ใช้สื่ออย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสือนิทานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีสี่ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อ การใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง ทฤษฎีสี่ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย: กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ระดับ มัธยมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอนเขต 2 จำนวน 28 คน

กลุ่มทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของสื่อ สามขั้นตอน: ใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ห้อง ม.1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของ โรงเรียนทองสวัสดิ์วิทยาการ ระดับมัธยมศึกษา จังหวัด แม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 25 คน โดยทำการสุ่มอย่าง

ง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งเป็นการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to one testing) จำนวน 3 คน การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small group testing) จำนวน 9 คน และการทดลองแบบภาคสนาม (Field group testing) จำนวน 16 คน

กลุ่มทดลองเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของหนังสือนิทานและเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย : ใช้กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบระดับมัธยมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 28 คน

ตัวแปรต้น : การเรียนโดยใช้หนังสือนิทาน
เรื่องทฤษฎีสี่

ตัวแปรตาม : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

: ความพึงพอใจต่อหนังสือนิทาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือนิทาน หมายถึง วรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งในเนื้อเรื่องจะมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องทฤษฎีสี่ซึ่งเนื้อหาในหนังสือนิทานจะกล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของทฤษฎีสี่เฉพาะที่มีอยู่ในบทเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โดยแบ่งเนื้อเรื่องของนิทานออกเป็น 3 ตอน โดยแต่ละตอนแบ่งตามเนื้อหาของเรื่องเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้ ตอนที่ 1 วงจรสี่ธรรมชาติ ตอนที่ 2 วรรณะของสี่ และตอนที่ 3 จิตวิทยาการใช้สี่ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเป็นหนังสือนิทานรวมทั้งหมดจำนวน 3 เล่ม

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอนเขต 2

3. ประสิทธิภาพของสื่อการสอน หมายถึง คุณภาพของหนังสือนิทานในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต่อคุณภาพของสื่อ ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาจากหนังสือนิทาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องทฤษฎีสี่ ของนักเรียน ซึ่งวัดจากคะแนนที่ได้ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับทดสอบก่อนและหลังการเรียนจากหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี่

5. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ที่มีต่อหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี่ในด้านเนื้อหาภาพประกอบรูปแบบ เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 เล่ม โดยแบ่งเป็นสามตอนที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกันดังนี้

เล่มที่ 1 Muddy ผจญภัยในวงจรสี่ ตอนกำเนิดเทพสิบสองสี โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องวงจรสี่ธรรมชาติ

เล่มที่ 2 Muddy ผจญภัยในวงจรสี่ ตอน เคล็ดวิชาวรรณะสี่ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องวรรณะของสี่

เล่มที่ 3 Muddy ผจญภัยในวงจรสี่ ตอน ประตุนิติสี่แห่งหลุมดำ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องจิตวิทยาการใช้สี่

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทฤษฎีสี่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนสำหรับนักเรียนจำนวน 13 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale).....

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้นำหนังสือนิทานเรื่องทฤษฎีสี จำนวน 3 เล่ม ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการทดลองทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทำการทดสอบล่วงหน้า 1 สัปดาห์

ดำเนินการทดลองด้วยหนังสือนิทาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง

นำผลคะแนนการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน และผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิงเกณฑ์โดยใช้วิธีของ Brennan

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรของ Kuder-Ric n hardso

1.4 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเนื้อหา (IOC) ด้วยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 การหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทาน จากค่า E1/E2 โดยที่ E1 คือร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบฝึกหัด และ E2 คือร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามความพึงพอใจและแบบสอบถามความชอบรูปแบบหนังสือนิทาน ภาพประกอบ สัตว์สวนและตัวหนังสือ

2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการอ่านโดยใช้ Paired Sample T-Test (Dependent Sample) วิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการสร้างหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ พบว่าในการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของหนังสือนิทาน เท่ากับ 75.55/75 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับ 0.46 และเมื่อผู้วิจัยได้มีการปรับปรุง แก้ไขหนังสือนิทาน ผลการทดลองก็มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นในผลการทดลองแบบกลุ่มเล็ก ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของหนังสือนิทาน เท่ากับ 80.74/80.55 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับ 0.63 การทดลองแบบภาคสนาม ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของหนังสือนิทาน เท่ากับ 82.61/81.96 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) มีค่าตั้งแต่ 0.65 และการทดลองเพื่อยืนยันประสิทธิภาพ ได้ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของหนังสือนิทาน เท่ากับ 82.61/81.96 ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับ 0.64 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียน กับคะแนนทดสอบก่อนเรียน ที่ได้จากการทดลองเพื่อยืนยันหาประสิทธิภาพ โดยใช้การทดสอบที (t-test) พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้หนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสี มีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีสีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบระดับมัธยมศึกษา พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.4863$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ภาพประกอบถ่ายทอดเรื่องราวในนิทานได้ ($\bar{X} = 4.7857$) ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ ($\bar{X} = 4.6786$) ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.6786$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการสร้างหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีสีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบระดับมัธยมศึกษาพบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของหนังสือนิทานที่สร้างขึ้นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และจากการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหนังสือนิทานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีสีพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เนื่องจากนิทานมีเนื้อหาที่ส่งเสริมจินตนาการอ่านแล้วสนุกสนานเพลิดเพลินติดตามและด้วยเอกลักษณ์ที่เนื้อเรื่องมีโครงสร้างที่เป็นเหตุผล มีบูรณาการทางภาษา มีความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ มีลำดับเรื่องราวที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความหมายและจินตนาการเข้าด้วยกัน จึงสามารถถ่ายทอดและสอดแทรกความรู้ในเนื้อหาได้อย่างครบถ้วนลึกซึ้ง ชัดเจนส่วนทางด้านภาพประกอบที่สวยงามทันสมัยเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ภาพอธิบายยังสามารถอธิบายเรื่องราวในเนื้อหาได้ชัดเจนมากขึ้น สามารถทำให้สิ่งที่เป็นามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ และสิ่งสำคัญคือสีที่ใช้ในภาพสามารถอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาในเรื่องทฤษฎีสีได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจเนื้อหาในการเรียนการสอนด้วยหนังสือนิทาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของบอสมา (Bosma 1981 : 2528-A) ได้ศึกษาผลการนำนิทานมาใช้ประกอบการสอนโดยทำการวิจัยเชิงทดลอง

เรื่อง การนำนิทานมาใช้เพื่อการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 99 คน ในโรงเรียนประถมของมลรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าในการอ่าน โดยคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่านิทานพื้นเมืองสามารถสร้างความสนใจในการอ่านของนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือนิทาน ในสถาบันการศึกษาไทยมากขึ้น เนื่องจากหนังสือนิทานมีคุณค่าทางการศึกษามีบูรณาการทางภาษา มีความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ มีลำดับเรื่องราวที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความหมายและจินตนาการเข้าด้วยกัน นิทานเหมาะกับผู้เรียนทุกวัยทุกภาษา และทุกระดับความสามารถผู้สอนสามารถนำนิทานมาจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย มีความสะดวกสบายในการใช้งาน ไม่ต้องพึ่งอุปกรณ์เครื่องมือยุ่งยากและราคาแพง และหนังสือนิทานมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ควรสร้างหนังสือนิทานเพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพบว่าเนื้อหาในบทเรียนของท่านมีความละเอียดซับซ้อนต้องการการอธิบายหรือการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น

2. ควรศึกษาความต้องการความชอบของผู้เรียนโดยละเอียด เพื่อใช้ในการสร้างภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือนิทานนั้นเป็นส่วนที่สำคัญมากเพราะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งภาพประกอบของนิทานที่สามารถใช้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับรสนิยมความชื่นชอบวัยของผู้เรียน ยุคสมัย รวมทั้งสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้เรียนในปัจจุบัน

3. ควรมีการนำเทคนิคการเน้นคำ ในส่วนของเนื้อหาที่เป็นใจความสำคัญเพราะจะทำให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาในส่วนที่สำคัญได้ดีขึ้นไม่พลัดเพลินไปกับเนื้อเรื่องในนิทานจนลืมเนื้อหาที่สำคัญไป

4. ควรจะได้มีการส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาหนังสือนิทานในสถาบันการศึกษา หนังสือนิทานเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

เอกสารอ้างอิง

- กิตานันท์ มลิทอง. (2531). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำเพ็ญ พันธ์ดี. (2547). **การสร้างบทเรียนโปรแกรม วิชาศิลปะกับชีวิต ศ(101) เรื่องทฤษฎีสี่เบื้องต้นสำหรับนักเรียน บกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธเนศ ศรีพงษ์. (2546). **การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในบทเรียน วิชาศิลปะกับชีวิต เรื่องการผลิตเครื่องปั้นดินเผา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. (2542). **สุนทรียะทางทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ปิยานันต์ ประสารราชกิจ. [ม.ป.ป.]. **ทฤษฎีสี่และการออกแบบตกแต่งภายใน**. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟิค.
- สุจิตร์ ชัยวงษ์. (2546). **การสร้างชุดการสอน วิชาศิลปะกับชีวิต เรื่องทฤษฎีสี่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมณฑา ดันเจริญ. (2534). **การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่านิทานกับใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัตน์ พิษณุไพบูลย์. (2524). **ความเข้าใจศิลปะ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- Bosma, B.A. (1981). **An Experimental Study to Determine the Feasibility of Using Literature to Teach Select Critical Reading Skills to Sixth Grades**. Dissertation Abstracts International. 42(December): 2528-A.
- Huck, S.C.(1976). **Children's Literature in the Elementary School**. 33rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston,
- Ruddell, Robert B and Ruddell. Martha Rapp. (1995). **Teaching Children to Read and Write**. Massachusetts : A Simon and Schuster Company.

